

Akadeemilise teksti keel ja stiil:  
teksti keerukus, esituslaadi sujuvus, loogika,  
keeleline korrektsus

DTI6001.DT Õppimine kõrgkoolis

25.09.2020

# Kavas leida vastuseid kolmele küsimusele ja tuua näiteid

## I. Millele rajaneb teksti keerukus?

- Kuidas keerukus mõjutab teksti lugemist ja sisust arusaamist?

## II. Mis aitab luua sujuvat teksti?

- Esituse loogika
- Lause(te) ja tekstilõikude sidususvahendid
- Keeleline korrektsus
- Žanri ja stiili tüüpiliste seaduspärasuste järgimine

## III. Mida teksti kirjutamisel silmas pidada?

# I Teksti keerukus

- Teksti mõistmine tekitab pingeid
- Keerukusele lähedane mõiste on *teksti raskus*
  - tekib raskusi sisust arusaamisel ja sisu omandamisel
    - põhjused nii teksti sisus, selle keelekasutuses kui ka lugeja võimekuses
  - **pikad laused** muudavad teksti raskeks, info ei mahu lugeja töömällu ei esimesel ega ilmselt järgmistel lugemistel
    - Töömälu maht on piiratud umbes seitsme mõiste, seose või reegluga

- Näide:

- umbisikuline tegumood esineb keeles harvem kui isikuline ja seetõttu on umbisikulist lauset raskem mõista kui isikulist

- teadustekstides on umbisikulisus tavaline, nt *käesolevas peatükis kirjeldatakse, esitatakse jms*

Kaks ühesuguse pikkusega lauset võivad olla erineva keerukusega, kui üks nendest sisaldab rohkem keerukaid konstruktsioone ja sõnu kui teine

- Teine keerukuse aspekt on **tundmatud sõnad**.
  - Tuntud sõna puhul tekib kergesti kujutluspilt selle tähendusest
  - Sõna seostub tegelikkusega ja lugeja mõistab teksti
- Tundmatu sõna puhul ei teki tähendusega seoseid
  - Harva esinevad sõnad (kui pole esimese 10 000 sõna seas)
  - Võõrsõnad, nt multilateraalne (mitmekeelne), egotsentristlik (enesekeskne)
  - Teadusterminid
    - Spetsiifilised (nt transkriptsioon, ribonukleiinhape, logifail)
    - Rändmõisted (nt hierarhia, struktuur, süsteem, mudel)

- Kolmas teksti keerukuse aspekt on **abstraktsus**.
- Neljas keerukuse näitaja on **sõnade pikkus**: mida pikem, seda raskem aru saada.
  - Nt abstraktsed mõisted, teadusterminoloogia
- Teksti keerukust saab hinnata arvuti abil.
  - Nt ingliskeelsete tekstide keerukuse indeksi määraja
  - 1990-ndatel hakati analoogset süsteemi välja töötama eesti keele jaoks, 2000-ndatel töö seiskus

- Eestikeelsete kooliõpikute analüüs (Jaan Mikk, Heiki-Jaan Kaalep, Hiie Asser, Siret Linnas, Meije Songe, Madis Lepik, Tiiu Kaljas, Krista Kerge jt)
- Vastused küsimustele teksti sisu kohta on seda täpsemad,
  - mida lühemad on tekstis kasutatud laused ja sõnad
  - ning mida tuttavam ja üldtuntud on teema.

[\(J. Miku eskperiment\)](#)

- Teksti keerukuse määramisel arvestatakse
  - Sõnade üldarv
  - Erinevate sõnade arv
  - 1-2 korda esinevate sõnade arv
  - Sõnade osakaal tekstis, mis ei kuulu 10 000 sagedama sõna hulka
  - Uute sõnade arv
  - Nimisõnade keskmine abstraktsus
  - Pikkade sõnade osakaal tekstis
  - Sõna keskmine pikkus tähtedes
  - Lause keskmine pikkus sõnades jt



# Jaan Mikk & teksti keerukuse mõõtmine

Teksti keerukuse arvutamise valem (J. Mikk):

$$K = 0,131 X_9 + 9,84 X_{22} - 4,59$$

K - teksti keerukuse näitaja

$X_9$  - iseseisva lause keskmine pikkus tm

$X_{22}$  korduvate nimisõnade keskmine abstraktsus

Liiga keeruline tekst on korrelatsioonis õppeedukuse langusega:

- raske aru saada, ei tekita huvi, puudub motivatsioon lugeda jne

# Teksti keerukuse määramine lingvistiliste tunnuste põhjal

- Keerukas lausestruktuur, pikad laused
  - K. Kerge (2002) näide – nominalisatsioon, *mine-*tuletised, kiilud jm lisainfot edastavad lõigud ajakirjandus- ja ilukirjandustekstide lausestuses
    - Formaalsed tunnused – kirjavähemärgid (nende olemasolu või puudumine)
- Tundmatu sõnavara (arhaismid, historismid, teadustermid, slängisõnad, eriala metakeel jm)
- Sõnatähenduse abstraktsus

# Milleks teksti keerukust arvuliselt hinnata?

- Teada, kes tekstist aru saavad
- Määrata teksti keeletaset
- Muuta teksti loetavamaks

	A2	B1	B2	C1
Tekstide arv	94	300	149	40
Sõnavormide arv	13 771	64 277	48 310	24 370
Lauseid tekstis	18,2	22,9	29,6	50,5
Sõnavorme tekstis	146,5	214,3	324,2	609,3
Lühim sõnavorm (tm)	1,8	1,5	1,4	1,2
Pikim sõnavorm (tm)	14,3	15,4	17,2	18,8
Sõnavormi keskmine pikkus (tm)	5,1	5,3	5,6	5,9

# Jaan Miku näiteid (1)

Eespool juba mainiti, et Rutherford tegi radioaktiivse lagunemise uurimisel katseliselt kindlaks radioaktiivsete ainete aktiivsuse ajast sõltuvuse iseloomu – radioaktiivse lagunemise põhiseaduse.

Rutherford tegi katseliselt kindlaks, et radioaktiivsete ainet aktiivsus väheneb aja jooksul. Nii näiteks väheneb radooni aktiivsus iga 10 minutiga kaks korda.

## Jaan Miku näiteid (2)

Jõudu, millega maa tõmbab keha enda poole antud kohas, nimetatakse raskusjõuks.

Raskusjõuks nimetatakse jõudu, millega maa tõmbab keha enda poole.

Müüa import meeste pükse.

Müüa meeste importpükse.

# Jaan Miku näiteid (3)

Anatoomia õpik, 33 sõna	Toimetatud tekst
<p>(1) Hingetoru valendik on alati lahti ning</p> <p>(2) ükskõik millises asendis meie keha ka ei viibiks,</p> <p>(3) läheb õhk hingetorust vabalt läbi,</p> <p>(4) kuna selle seintes asetsevad kõhrest poolrõngad (hingetorukõhred),</p> <p>(5) mis on omavahel ühendatud sidemete ja lihastega.</p>	<p>(4) Hingetoru seintes on poolrõngakujulised kõhred.</p> <p>(5) Need on omavahel ühendatud sidemete ja lihastega.</p> <p>(1) Kõhred hoiavad hingetoru avatuna.</p> <p>(3) Seetõttu pääseb õhk hingetorust alati vabalt läbi.</p>

# Reinsalu 2012 näiteid

Originaal	Toimetatud
<i>Leping kuulub <u>täitmisele</u> Poolte õigusjärglaste <u>poolt</u> samadel tingimustel.</i>	Poolte õigusjärglased täidavad lepingut samadel tingimustel.
<i>Tähtaegadeks <u>mittetasumisel</u> kuuluvad töövõtja omandis olevad materjalid töövõtja <u>poolt</u> demonteerimisele.</i>	Kui summat ei tasuta ettenähtud ajaks, on töövõtjal õigus demonteerida tema omandis olevad materjalid.
<i><u>Käesoleva lepingu alusel tasumisele</u> kuuluvad summad võib toetuse saaja eest välja maksta <u>Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK)</u>.</i>	Lepingu alusel tasutavad summad võib toetuse saaja eest välja maksta sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK).

# BA-töö näide: Vajak 2019: 12-13

Antud peatükis keskendutakse andmeanalüüsi meetoditele, mida varasemates töödes kasutati. Milliseid **masinõppe algoritme** ja klassifikatsiooni tüüpe on kasutatud.

Üks levinud **masinõppe algoritm** oli SVM (*support vector machine*) masinat, mis arvutab välja iga **mustri** jõudluse. SVM masinat kasutati *radial basis kernel*-iga, kuna teatakse, et see toimib kõige kindlamalt (Giot & Rosenberger, 2012). Kasutati kahte SVM-i rakendust, esimeseks treenitakse SVM-i treenimise mustritega, milleks on **klahvivajutuse peiteaeg**.



Teiseks kasutatakse SVM-i koos Gaussian *radial basis* funktsiooni *kernel mapping*-uks. Väärtuste uuendamiseks kasutati kuut erinevat meetodit: *gradient descent with adaptive learning rate, conjugate gradient backpropagation with Fletcher-Reeves updates, BFGS quasi-Newton method, one-step secant backpropagation, scaled conjugate gradient backpropagations ja Levenberg-Marquardt backpropagation* (Uzun, Bicakci, & Uzunay, 2016). SVM kõrval kasutati veel nelja populaarset algoritmi binaarse klassifikatsiooni jaoks: *logistiline regressioon, lähim naaber, C4.5 ja Random Forest* (Pentel, 2017).

# II Sujuvuse mõiste kaks aspekti

- **Teksti sujuvus**
  - sisu esitamise loogika + liigendatus (struktuur) + arusaadavus
  - teksti sidususe keelelised vahendid
  - keeleline korrektsus, stiilinõuete järgimine
- **Kirjutamisprotsessi sujuvus** - kirjutamisoskuse üks olulisemaid näitajaid
  - käe- ja silmaliigutused (peatumised, tagasimineked, parandused) + kirjutamise kiirus + keeleline korrektsus

# Kirjutamisprotsessi sujuvus

- Kirjutamine on kognitiivselt keeruline ülesanne
  - emakeelne inimene kirjutab automaatselt
    - oht mitte kinni pidada žanri- ja stiilinõuetest
    - argikeele harjumuspärane kasutamine
  - keeleõppijal pole automaatsus välja kujunenud, mistõttu keskendutakse üldkeeleliste küsimustele
    - kartus keelevigade ees pärsib vabamat keelekasutust
    - žanri- ja stiilinõuded pole omandatud

# Teksti sujuvus (1)

- Teadusteksti kirjutamiseks vajalik automatism kujuneb teadmiste põhjal
  - Teema- ja mõttearenduses on kindel loogika: järgnev tuleneb eelnevast
  - Loogikat toetab teksti struktureeritus
  - Sidusus
    - lause osade vahel
    - lausete vahel
    - tekstilõikude vahel
    - peatükkide vahel

# Mõttearenduse tugi

## kriitilise refleksiooni mudel



- Sujuv tekst ei ole üksnes kirjeldav (Mis?)
- Iga sissetoodud väide või mõte peab olema lahti seletatud ja seostatud (Mis siis?)
- Kirjeldusele ja arutelule järgneb ka uute teadmiste kasutuspotentsiaal (Mis nüüd?)
  - valdavalt teema lõppedes: lõigu, peatüki või töö lõpus.

# Teksti sujuvus (2)

- Teema avaneb alateemade kaudu: esituse loogiline struktuur
- Sisu avaneb järk-järgult: mõttearendus on jälgitav
  - Laused loogiliselt järjestatud
  - Lõikudel on mikroteema, mille avamisel on oma algus ja lõpp
  - Teksti sidususe tagavad
    - Sidesõnad: *ja, ning, ehk, ega, et* jt
    - Siduvad sõnad: *seepärast, lisaks, peale selle* jt
    - Asendavad sõnad: sünonüümid, asesõnad *see, ta, need* jt

# Siduvate sõnade tähendusrühmad

- **Lisainfo esitamine:** ja, nii(hästi), kui ka, samuti, peale selle, lisaks, niisama oluline
- **Vastandus või mööndus:** aga, omati, teisalt, ent, kuigi, selle asemel et, ehkki
- **Põhjendamine, seletamine:** seepärast, seetõttu, järelikult, sellest tulenevalt
- **Tingimus:** juhul kui, eeldades et, tingimusel et
- **Täpsustus:** näiteks, kõigepealt, eeskätt, nagu
- **Järjestamine:** esiteks, teiseks, siis kui, enne kui
- **Rõhutamine:** nagu öeldud, teisisõnu, kahtlemata, vaieldamatult
- **Kokkuvõte:** kokkuvõtteks, lühidalt öeldes

# Asendused

**NB!** Peab olema üheselt mõistetav, **millist** eespool olevat sõna asendatakse

- Hea näide: *Jõudsin käia vaatamas avaüritust, see mõjus väga hästi.*
- Halb näide:

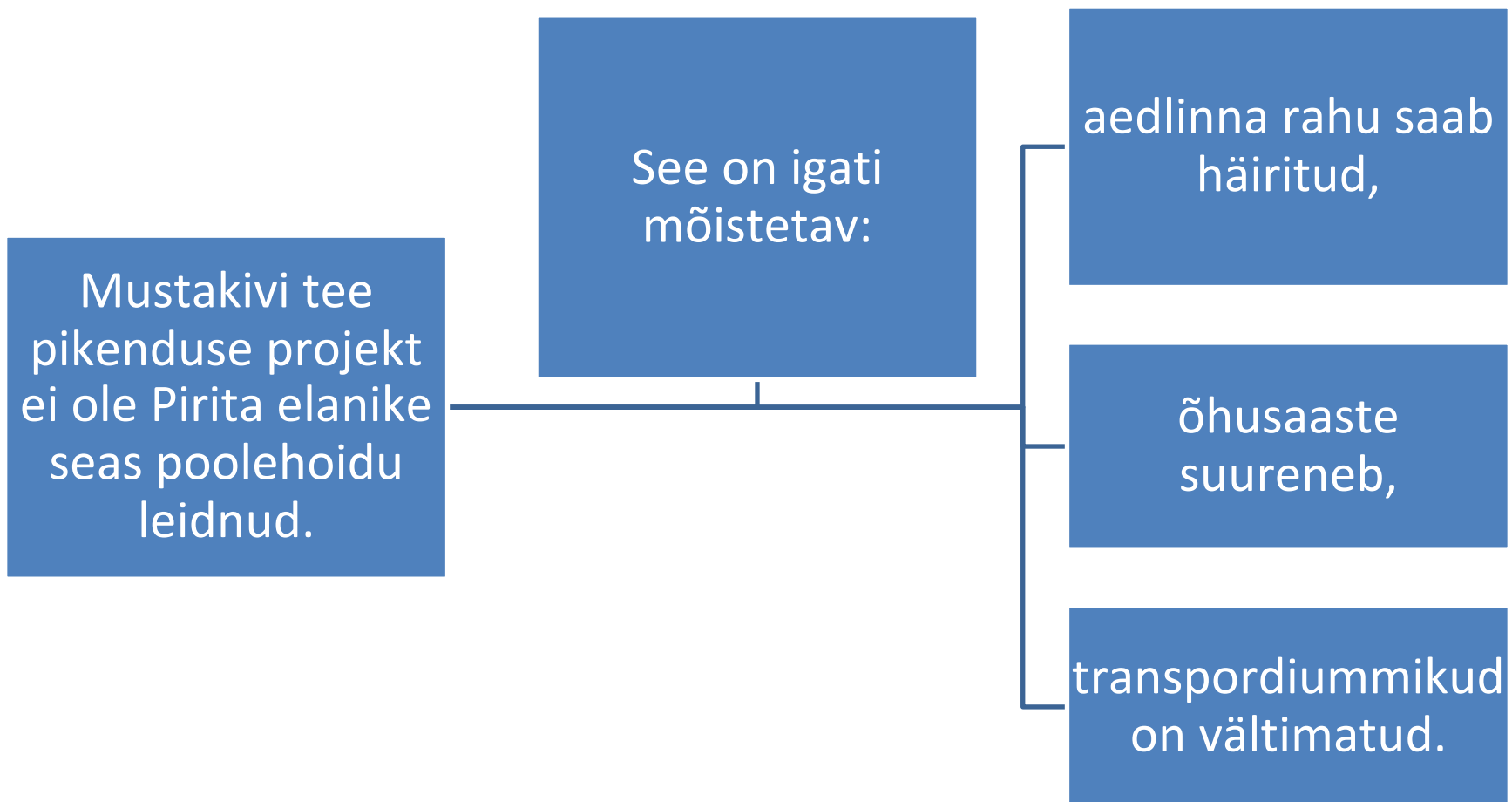
***Kui** **vajalikud** uuringud on tehtud, **siis** on **vaja** kogutud andmetest luua diagramm **või** infokogum, **mida** saaks **analüüsima** hakata. **Järgmiseks** on **vaja** andmeid analüüsida, teha **järeldusi** **ja** leida võimalikke lahendusi.*



# Lõigud

- **Sisulõik** - avab teksti teema seisukohalt tähenduslikke mõtteid
  - koosneb tuumlausest – sisaldab väidet
  - ja tugilausest – avab tuumlauses väidetu mõtte
- Mida rohkem tugilauseid, seda paremini mõte avatud.
- Tugilause võib olla lõigu alguses või lõpus.

# Näide



- **Sidelõik** - seob sisulõigud tervikuks

Näide:

*RTS Infraehitus OÜ alustas Lennujaama tee laiendustöödega, mille eesmärk on läbilaskevõime suurendamine. Tööde teostamiseks suleti Lennujaama teel lõik Tartu mnt kuni Lennujaama tee 7 sissepääsuteeni. Lisaks laiendustöödele rekonstrueeritakse tänava alla jäävad vee- ja kanalisatsioonitrassid.*

# Sidususe näited 1: seosed lause sees

- Lause osade vahel kasutatakse kirjavahemärke koos sidesõnaga või ilma – aitavad struktureerida lauset, toovad esile lause mõtte

Näited

- .. võib täheldada erinevaid tunnuste kombinatsioone, **kusjuures** neist piisab, **et** eristada .. <autori seisukoha lisamine>
- Näib, **et** alus, **millelt** uurimuses on lähtunud, on küllaltki lai, || olulist rolli täidab seejuures täiskasvanu kujutlusvõime, | fantaasia.

# Sidususe näited 2: seos lausete vahel

- **Viiteseosed, sõnakordused, sünonüümsed asendused ja antonüümsed mõistepaarid**

- **Viiteseosed**

- tagasiviide

Kirjaliku keele sujuvuse aluseks on indikaatorid, mis võetud suulise kõne **uurimustest**. **Neis** on sujuvust defineeritud nelja tunnuse alusel: 1) ..

- järgneva info sidumine eelnevaga

Kui kirjutamisoskus muutub automaatseks, väheneb kirjutamise aeg. **Lisaks** kujunes sujuvus teksti kvaliteedi tugevaks mõjutajaks.

- **Sõnakordused**

- nt Kirjaliku keele sujuvuse aluseks on indikaatorid, mis võetud **suulise kõne** uurimustest. **Suulise kõne** sujuvust määratakse ..

- **Mõistekordused ja terminoloogia**

- nt *Sketch Engine* teeb kokkuvõtte nii ühendit või konstruktsiooni moodustavate **sõnade koosesinemise arvust** (ingl *raw frequency*) kui ka **sõnadevahelise seose tugevusest ehk esilduvusest** (ingl *salience*). **Sõnade koosesinemise sageduse sõnade eraldiesinemiste sageduste suhtes** annab *logDice-statistik*.

- **Sünonüümsed asendused**

Vastandtunnuse abstraktne/konkreetne alusel eristatakse **lihtsõnu (sünteetilised sõnad)** ja **liitsõnu (analüütilised sõnad)**.

- **Antonüümsed mõistepaarid**

– Nt *lihtsõna-liitsõna* ja *konkreetne-abstraktne*

Tavaliselt on lihtsõnade tähendus avaram kui liitsõnadel; Liitsõnade tähendus on lihtsõna tähendusega võrreldes konkreetsem; Lihtsõna tähendus on liitsõna tähendusest abstraktsem jne

## Sidususe näited 3: seos tekstilõikude vahel

### **Tekstilõigu alguses, mõttearenduse jätkamiseks:**

***Nagu teada*** (eespool kirjeldatud; analüüsi tulemustest selgus; eelnevad uurimused on tõestanud; eelnevate uurimustega on kindlaks tehtud; X (2001), Y (1999) ja Z (1998) on väitnud),  
iseloomustab (näitab, seletab, tõendab, peegeldab, kujutab, põhjustab mis mida; viitab, osutab mis millele; peegeldub, kajastub mis milles; moodustavad mis mille) jne



- **Viide eelnevale, et mõttearendust jätkata**

***Eespool*** on kirjeldatud/kirjeldasin mida, et .. .  
*Järgneva* teemakäsitluse aluseks on .. seisukoht  
(-kohad), mille kohaselt ..

***Eespool*** kirjeldatud tunnuste põhjal saab üles  
ehitada mille; saab väita mida

***Eelnevast*** tagasivaatest teema käsitlemisele  
saab/võib järeldada, et ...

***Tulenevalt eelnevast*** saab väita, et ..

- Viide järgnevale, et uus mõttekäik sisse tuua ja arendada või eelnevat täpsustada, eelnevale vastu väita jms
- **Järgnevalt** antakse ülevaade millest
- **Järgnevalt** esitame fraseoloogia valdkonda kuuluvate kontakteerumisvormelite kõige üldisema esialgse tüpoloogia (Õim, A., K. Õim 2019: 80).
- **järgnevalt**: järgnevalt vaatleme lähemalt mida; kirjeldame üksikasjaliku(ma)lt mida; põhjendame mida; käsitleme mida ..

- ***järgneb*** kokkuvõte (millest?)
- ***Vaatleme järgmiseks lähemalt*** (mida?)
- ***allpool:***

Näib, et referentsiaalne alus, millelt lapse lohutaja või hellitaja lähtub, on küllaltki lai, olulist rolli täidab seejuures täiskasvanu kujutlusvõime, fantaasia. ***Allpool*** on loendatud suuremad referentide rühmad. a) Kõige sagedamini on referendiks loom, eriti lind .. (Õim, A., K. Õim 2019: 84).

- **Kokkuvõttev, üldistav osa enne järgneva sisu esitamist – omab teksti struktureerivat funktsiooni.**

- Nt vahekokkuvõtete tegemine

*niisiis, seega, järelikult, kokkuvõttes, ühesõnaga* jt

***Seega*** järgib võrdluse koostisosade eksplikatsioon ilmselt teatavat statistiliselt „mõistlikku optimumi“ (Õim, A., K. Õim 2019: 65).

***Üldistavalt võib öelda***, et ..

## Sidususe näited 4: seosed pikemate tekstilõikude ja (ala)peatükkide vahel

- **(Ala)peatükkide loogilis-temaatilised seosed:** eelneva sisu esiletoomine on sillaks järgnevale sisule jm
  - Tagasiviitav fakt: ***Nagu eespool öeldud***, ei ole ebaregulaarsus, idiomaatilisus ja püsivus ühtviisi omane kõikidele <fraseologismidele> .. ,
  - **Fakti täpsustus:** .. igal neist võib täheldada ***nimetatud tunnuste*** erinevaid kombinatsioone,
  - **Autori täpsustus:** ***kusjuures*** neist piisab, ***et*** eristada idiomaatilisi väljendeid mitteidiomaatilistest.

- **Autori seisukoht:** *Rohkemade tunnuste* eristamine ei ole sellise materjali puhul nagu fraseoloogia võib-olla isegi mõttekas,
- **Autori seisukoha põhjendus:** *sest mida rohkem* ja detailsemaid tunnuseid nende klassifitseerimisel rakendada, *sega rohkem* jääb „jääki“, s.t materjali, mis ei vasta esitatud tunnustele.
- **Autori järeldus:** *Kui* „jääk“ on niivõrd suur, *et* seda ei ole loogiline pidada erandiks, *siis* tekib kahtlus, *kas* klassifitseerivad tunnused on ikka õigesti valitud.  
(Õim, A., K. Õim 2019: 51)

- **Iga uue peatüki alguses on soovitav lühidalt kirjeldada, mida see sisaldab.**

- Nt põhjendada käesoleva/edasise uurimuse vajalikkust, olulisust, aktuaalsust:

*Seniste uurimistulemuste põhjal ei ole (päris) selge, kas ja kuivõrd..*

*Seetõttu ei saa/tuleb/on vaja .. mida teha;*

*Siinse uurimuse fookuses on ...*

- Alapeatüki alguse näide

#### **1.3.4. Võrdluse troobitekkemehhanismid**

*„Täpsemalt käsitleme siin* võrdlusvahendi kujundlikkust, s.t seda, milliste semantiliste teisenduste kaudu tuleks ühel või teisel juhul mõista võrdlusvahendit ja kogu väljendit“ (Õim, A., K. Õim 2019: 69).

# III Korrektne keelekasutus.

## Ohukohti

### 1. Hääduselt sarnased sõnad

- **Nt: enamik** (suurem osa) vs. **enamus** (arvuline ülekaal)
  - **Enamus** tänapäeva programmeerimiskeeli nõuavad **tugevalt kirjutamist**, mis laseb **kompileerijal** leida viga **kompileerimisel**.
    - ‘enamik programmeerimiskeeli’
- **Nt: võrk** (internet) vs. **võrgustik** (ruuterite kaudu ühendatud võrkudekogum, suhtlusvõrgustik)
  - Sotsiaalmeedia on **[mitmesuguste]** arvutite vahendatud tehnoloogiate kogum, mis hõlbustab kogukonnapõhist teabe, ideede, karjäärihuvide ja muude **[jm] [enese]** väljendusvormide loomist ning jagamist virtuaalsete kogukondade ja **võrkude** kaudu **[vahel]**.
    - ‘võrgustike vahel’



## 2. Väljajätud

- Näide:
  - *Kuna matemaatika võimaldab tõlgendada reaalelulisi aspekte ja seoseid ühiselt mõistetavas keeles, lihtsustab see **inimkonna** arusaama **nende** ümber toimuvast ning lubab kogutud andmete baasil konstrueerida maailma [milliseid? kuidas?] seaduspärasusi kirjeldavaid mudeleid. [---] Ilma modelleerimiseta ei eksisteeriks näiteks [millist?] tehnoloogiat, hoonete **ehitust** ega majandamist.*

### 3. Segamini isikuline ja umbisikuline

- **Näide:** *Esimeses peatükis käsitleme erinevaid mängude valmistamise mootoreid [---]  
Tulevastes alapeatükkides käsitlen mõnesi tuntumaid PC mängude mootoreid [---] Kuigi eelnimetatud mootoreid saab ka kasutada kas konsooli- või telefonimängude tegemiseks, siis neid aspekte käsitletakse hiljem selles referaadis.*

## 4. Saav kääne

- **Näited:**

- Referaadi *eesmärgiks* on anda ülevaade telefoni ajaloost, [---]
  - ‘eesmärk on’
- DK1 *resolutsiooniks* oli 640x800 ühe silma kohta ja *vaateväljaks* oli 90 kraadi (Kickstarter 2013)
  - ‘resolutsioon’ ehk ‘eraldusvõime’

# Nt: 'eesmärk' üliõpilastöodes

Left context	KWIC	Right context	
struktureeritult luua. </s><s>	Peamiseks <b>eesmärgiks</b>	on progressiivselt uuendada ja	
ga, -----	mille <b>eesmärgiks</b>	on manageerida veebilehte, lehtede ülesehitust, teemasid,	
	versioon C++-st ning selle <b>eesmärgiks</b>	on kergendada informatsiooni ja teenuste	
i osteta siis ei saada ka nende kasutamise kogemust. </s><s>	Hanke <b>eesmärgiks</b>	oli välja valida üks digikeskkond, mida saaksid ühe aasta jooks	
lt Gutenbergi Projekti käigus 1970. aastate alguses. </s><s>	Projekti <b>eesmärgiks</b>	oli teha inimestele vabalt kättesaadavaks võimalikult suur hulk	
õekirjanduse soetamiseks. </s><s>	2018. a korraldati riigihange, mille <b>eesmärgiks</b>	oli välja valida üks digikeskkond, mida saavad kõik Eesti põhik	
us sai kättesaadavaks aina rohkematele inimestele, siis üheks uueks <b>eesmärgiks</b>	sai mängude tegemine reaalajas mängitavaks koos teiste inime		
eemidega telefonidele. </s><s>	Unity tuli välja 2005. aastal ning selle <b>eesmärgiks</b>	oli teha mängumootor, mis oleks nii odav kui ka professionaaln	
alati järgida teiste ideid, neid laenata ning vajadusel neid kopeerida - <b>eesmärgiks</b>	on õppimine, mitte esmajärjekorras originaalsus. </s><s>	Harju	
ara pakub laialdaselt uurimis- ja arendustegevust. </s><s>	Referaadi <b>eesmärgiks</b>	on anda ülevaade telefoni ajaloost, nutitelefonide leiutamisest,	
ba prageu disainitud ümber mitmetasandilisteks protsessorideks ning <b>eesmärgiks</b>	on jõuda laua- ja sülearvutite tasemele. </s><s>	Hetkel ollakse	
use keele kui ka teiste keelte kumblusprogrammidega. </s><s>	Selle <b>eesmärgiks</b>	on integreerida muukeelseid rääkijaid Eesti ühiskonda, andes v	
ju "Mandrid ja ookeanid" kontseptsiooni disaini. </s><s>	Õppemängu <b>eesmärgiks</b>	on anda võimalus keelekumbluse õpilastel õppida ookeane ja r	
><s>	See aitab avardada mängijate silmaringi. </s><s>	Ka on mängu <b>eesmärgiks</b>	arendada keelekumblusõpilaste eesti keele oskust mängukesk

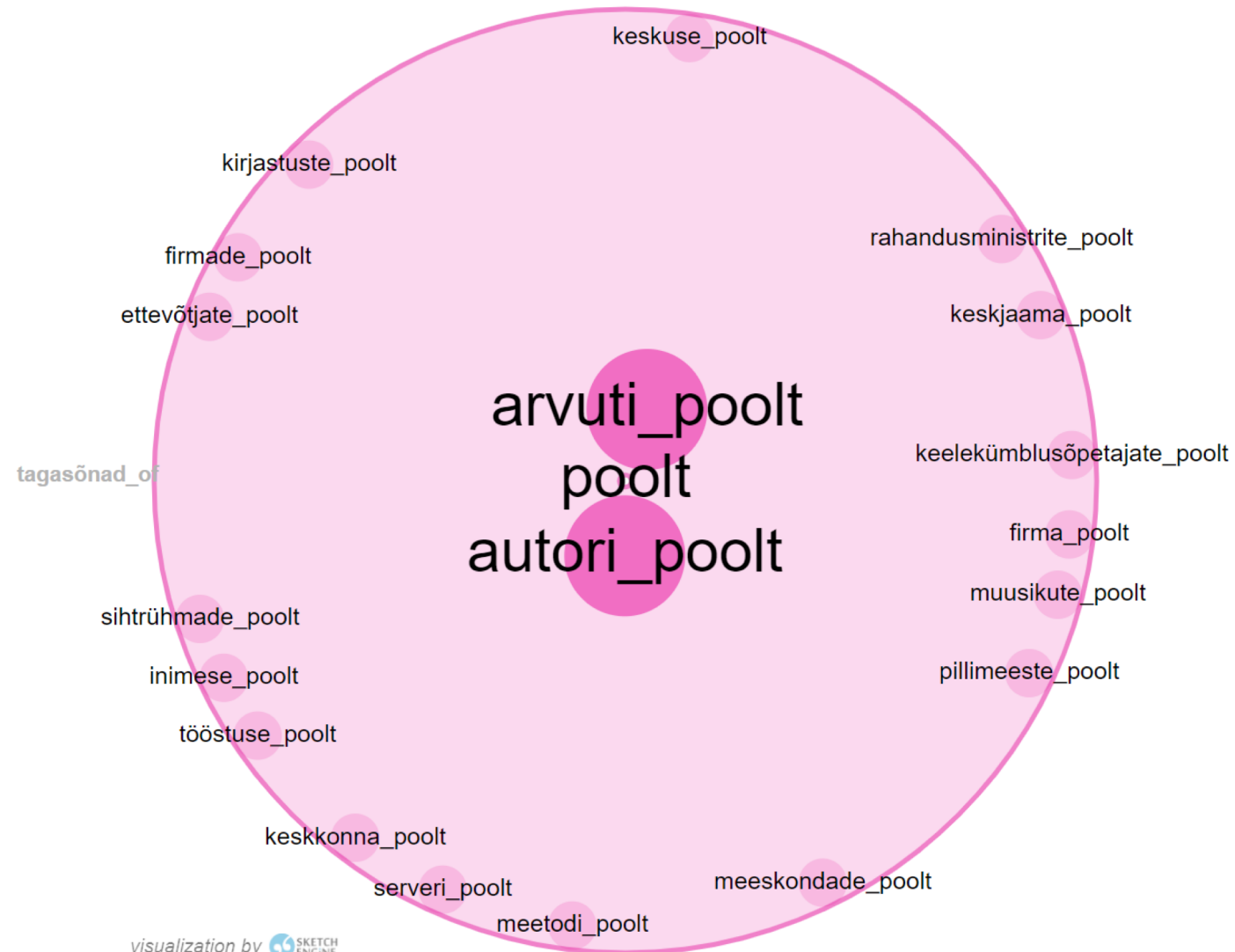
## 5. Sõna- ja mõttekordused

- *See on omakorda kaasa toonud suuremahulise kommunikatsioonide ja dokumentide digitaalsele meediale üleviimise. Digimeedia platvormidele üleminek annab ettevõtetele võimaluse viia informatsioon ning toodang rohkemate ja muidu sihtgruppi mitte kuuluda võivate tarbijateni.*

## 6. Kantseliit (sh nominalisatsioon)

- Näited
  - Üheks meetodiks oli uuringu *läbiviimine* ankeetide *välja saatmise kaudu*.
  - Uuring *viidi läbi* töörühma *poolt* 2012 aastal ja oli suunatud pangaklientide *pihta*.
  - Suure muutuse e-raamatute äris tõi Eesti Digiraamatute Keskuse (EDRK) *loomine* kohalike ettevõtjate *poolt* 2010. aastal.

# Nt: 'poolt' üliõpilastöödes



# Kokkuvõte: teksti lihtsustamine

- Piirduda ühe teemaga, vähendada alateemasid ja kitsendada teksti loogilist struktuuri; selge sissejuhatus ja lõpp; selge liigendus (nt vahepealkirjad, numeratsioon)
- Sisu poolest rasked kohad seletatakse lahti; seletuste näitlikustamiseks võib esitada küsimusi teksti kohta ja nendele vastata. Mõisted peavad alati olema seletatud!
- Laused lühemaks! Vältida nominalisatsiooni, lauselühendeid, liigseid sõnu ja mõttekordusi jne, suurendada teksti sidusust